

5. Produktion og afsætning af fjerkrækød i EU

*Chefkonsulent Stig Munck Larsen,
Landbrug & Fødevarer*

Produktion og forbrug

Den europæiske økonomi er stadig voldsomt påvirket af den finansielle og efterfølgende økonomiske krise, der indtræf i 2008. Trods meget små tegn på en optøning på de finansielle markeder befinder EU sig stadig i en meget svær situation med stigende arbejdsløshed og manglende strukturreformer i særligt det sydlige EU. En række sydeuropæiske lande befandt sig i en ny svær økonomisk krise i 2012 med recession samt faldende efterspørgsel og forbrug. Manglende optimisme i de producerende erhverv har dermed også en afledt effekt på efterspørgslen efter forbrugsvarer og fødevarer i husholdningerne. På trods af at der i krisetider er en tendens til at forbruget af fjerkrækød stiger på bekostning af dyrere kødtyper udeblev en forventet stigende efterspørgsel efter fjerkrækød i EU. Tendensen er mere udtalt i Sydeuropa end i Nordeuropa. Substitution fra dyrere kødtyper til billigere kødtyper som fjerkrækød slår således ikke gennem på det europæiske forbrugstal, hvilket bl.a. kan forklares med at særligt det sydeuropæiske forbrug pr. måltid er faldende. Over de senere år er der konstateret et direkte fald i fjerkræforbruget pr. indbygger i både Grækenland, Tjekkiet, Slovakiet, Slovenien, Rumænien, Malta Portugal og Spanien, mens forbrugsstigningen er mest markant i Østrig, Finland, Frankrig, Irland, Ungarn og Bulgarien.

Det samlede forbrug af fjerkrækød i EU 27-landene forblev stort set uændret i 2012 i forhold til 2011 med en svag stigning på 300 gram, svarende til et forbrug af fjerkrækød pr. indbygger på 23,3 kg pr. år. Stigningen i 2012 var således på kun 1,3 pct.

Priserne på foder steg i 2012 med knap 6 % i forhold til 2011, hvilket dækker over et første halvår med rimelige foderpriser og en stor efterspørgsel og et andet halvår med stigende foderpriser og et faldende forbrug. Salgspriserne steg samtidig kun 3 % bl.a. som konsekvens af stigende priser de tidligere år, importpriskonkurrence og et prispressende detailed. Den gennemsnitlige engrossalgspris for slagtekyllinger i EU udgjorde ca. 15,40 kr/kg i 2012. Indtjeningen i 2012 var dog fortsat på et tilfredsstillende niveau om end profitabiliteten var på et lavere niveau end i 2011. Trods delvis udebleven substitution i EU til fjerkrækød steg EU's produktion i 2012 med knap 2 % i forhold til året før, primært drevet af rimelige priser, en beskedent europæisk vækst i forbruget, en bedre efterspørgsel på eksportmarkederne og mindre import fra især Brasilien.

Overordnet har den europæiske fjerkræproduktion ikke været ramt af sygdomsudbrud eller kødskandaler i 2012 med undtagelse af enkelte regionale/lokale tilfælde. 2012 synes dermed at være et rigtigt godt år hvad angår forbrugernes tillid til fjerkrækød.

Den europæiske fjerkræproduktion er i de senere år blevet underlagt ny lovgivning inden for flere forskellige områder, hvilket har været med til at øge sektorens omkostninger i forhold til produktionen i eksempelvis Brasilien og USA. En del af de resulterende meromkostninger har sektoren kunne føre over på de europæiske forbrugere, men disse meromkostninger har naturligvis medført tab af konkurrenceevne over for både importeret fjerkrækød og svinekød. Ændrede valutakurser, stigende lønomkostninger og ændrede markedsstrukturer i Brasilien og Thailand viser større indsnævring i forskellene i produktionsomkostninger mellem EU og disse lande, hvilket forventes at øge EU's konkurrenceevne over tid.

Den 19. januar 2012 vedtog EU en ny dyrevelfærdsstrategi 2012-2015, der bl.a. indeholder nye dyrevelfærdsstandarder og forbedre implementeringen af gældende regelsæt, hvor der i visse lande har været problemer med at overholde nye regler om forbud mod burhøns, transportregler og generelt tilsyn.

Den danske sektor er fint med i forhold til at få de nye krav på plads, så alt i alt burde de nye EU regler give den danske sektor mere jævnbyrdige konkurrenceforhold sammenlignet med den øvrige europæiske produktion.

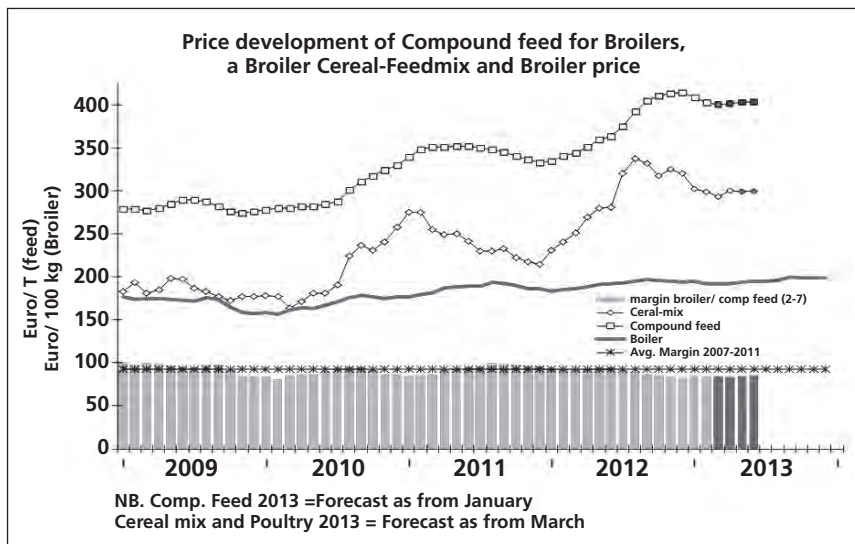
Senest november 2013 skal EU have vedtaget nye regler om obligatorisk oprindelsesmærkning af fersk kød, herunder fjer-

krækød. EU-Kommissionen er endnu ikke fremkommet med et forslag til forhandling, som primært vil omhandle omfanget af mærkning. Der er mellem kødsektorerne forskellig opfattelse af, hvorvidt både dyrets fødeland, opvækstland og slagteland skal mærkes og/eller det er tilstrækkeligt at mærke med EU. De nye regler træder i kraft ultimo 2014. Samtidig skal EU-Kommissionen senest ultimo 2013 vurdere, om der er grundlag for at komme med et forslag om tilsvarende mærkning af forarbejdede fødevarerprodukter, hvori der indgår kød.

Eksport og import

EU landenes eksport af kyllingekød til tredjelande blev i 2011 på 1.15 mio. tons, hvilket er en stigning på knap 2 pct. i forhold til 2011. Ud over kyllingekød eksporterede EU landene i 2012 også 182.000 tons fjerkrækød af andre arter, primært kalkun. EU's totale samhandel med kyllingekød, der dækker både intra EU-handel og EU eksport til tredjelande faldt marginalt i 2012. Særligt Frankrig, Spanien og Ungarn oplevede et generelt fald i eksporten, mens særligt Polen havde en markant stigning i den samlede eksport. Trods stigende eksport er eksportvæksten for EU som helhed fortsat faldende, hvilket primært dækker over svagere markeder i Mellemøsten og Rusland, men omvendt større vækst i Asien og Afrika. Faldet i eksporten til Rusland er delvist stoppet med Ruslands WTO-optagelse, der i august 2012 medførte at EU fik en større kvote svarende til 364.000 tons mod 350.000 tons i 2011. Danmark ekspor-

Tabel 5.1.1 Foderpriser og kyllingepriser i EU

terede i 2012 ca. 2.300 tons primært sammensatte varer og udskæringer.

Russerne forventer at være selvforsynede med fjerkrækød i 2013, men stigende hjemlig efterspørgsel efter visse produkter gør, at markedet stadig vil være interessant. Omvendt må det forventes at Rusland inden for en kortere årrække vil være en stigende konkurrent på EU's eksportmarkeder. Tilsvarende har der været et væsentlig fald i EU-eksporten til Kina/Hong Kong, hvilket forklares med faldende svinepriser og dermed faldende efterspørgsel efter fjerkræ. Desuden har en faldende økonomisk vækst i Kina været en væsentlig faktor. Desuden har EU-eksporten oplevet

fald til Mellemøsten primært drevet af falden EU-restitution og øget priskonkurrence fra Brasilien og USA. Dog har eksporten til Saudi Arabien været svagt stigende. Eksporten til Afrika var i 2012 i markant vækst og ses som de nye vækstmarkeder med en stigende efterspørgsel og forbrug efter særligt billigere udskæringer og hvidt kød. Særligt eksporten til Sydafrika har oplevet en markant stigning siden 2010, hvor Sydafrika som led i handelsaftale med EU fjernede toldsatserne for fjerkræ. Denne fremgang er nu så markant, at Sydafrika overvejer om der er grundlag for at indføre importrestriktioner, idet også importen fra Brasilien er steget markant og udkonkurrerer en svag indenlandsk produktion.

Den danske samhandel og eksport af fjerkrækød i 2012 havde en værdi af knap 2,5 mia. kr., hvilket er en stigning på ca. 100 mio. kr. svarende til en stigning på 4,4 pct. Største stigning var i eksporten til Sverige og Tyskland, der steg til knap 1,7 mia. kr., svarende til 17 pct. Modsat faldt eksporten til Asien med 65 mio. kr. til 220 mio. kr. svarende til et fald på 23 pct. Her var faldet mest markant i eksporten til Malaysia og Hong Kong. Derudover faldt eksporten til både Rusland og De Forenede Arabiske Emirater mens eksporten til Sydkorea steg.

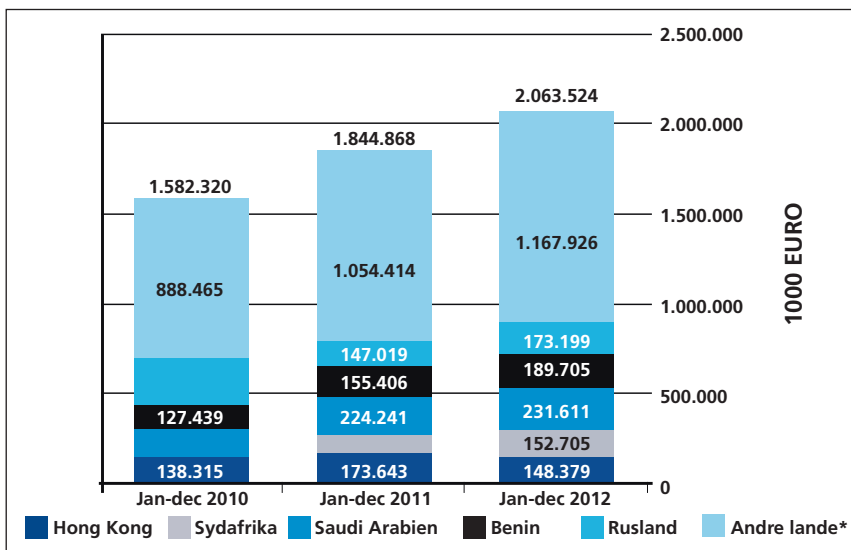
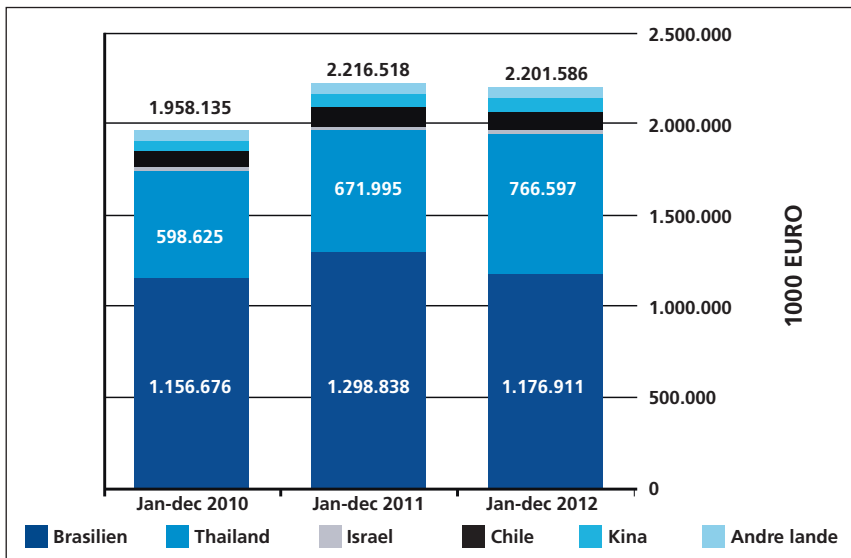
EU's import af kyllingekød i 2012 blev på 825.000 tons, og dermed et lille fald i forhold til 2011. Hovedeksportørlandene er stadig Brasilien og Thailand, hvor der er en tendens til at importen fra Thailand er stigende og faldende fra Brasilien. EU har medio 2012 ophævet forbuddet mod import af ikke-varmebehandlet fjerkrækød fra Thailand. Thailand vil herefter givet udnytte sin kvote på ca. 93.000 tons til saltet fjerkrækød, der kan indføres til EU til reduceret told. Desuden har EU den 1. juli 2012 åbnet en ny kvote på 30.800 tons forarbejdet fjerkræ fra Thailand. Presset fra de brasilianske eksportører er ikke så voldsomt, som det er set i tidligere år. Dette skyldes både, at det brasilianske hjemmemarked forbruger mere fjerkræ, men også at andre markeder end EU er interessante for brasilianerne. Desuden er der tegn på stigende produktionsomkostninger i Brasilien, hvilket udjævner deres konkurrencefordel på det europæiske marked. Både i Rusland og Ukraine udvides fjerkræpro-

duktionen markant i disse år, og begge lande har interesse i at kunne eksportere til EU. Der er dog endnu ikke nogen af disse landes fjerkræslagterier, der har opnået eksportgodkendelse til det europæiske marked.

Danmark importerede i 2012 ca. 87.000 tons kylling og produkter heraf, en stigning på 14.000 tons i forhold til 2011, svarende til 19 pct. Importværdien i 2012 var på 1.34 mia. kr., en stigning på 142 mio. kr. i forhold til 2011, svarende til en stigning på ca. 12 pct. Af de importerede produkter hentes 87 pct. i Tyskland, Holland, Frankrig, Polen og Sverige.

Tabel 5.1.2 Værdien af EU's import og eksport af fjerkrækød

Kilde: EU-Kommissionen

* Lande som handler mindre end 2.064.000 (EURO)

6. Oversigt over love, lovbekendtgørelse (LBK), bekendtgørelser (BEK) og EU-forordninger inden for fjerkræproduktionen

Chefkonsulent Mie Nielsen Blom, Landbrug & Fødevarer

Alle gældende og historiske danske bekendtgørelser, der omhandler fjerkræproduktionen, kan findes på hjemmesiden www.retsinfo.dk. Nedenstående er en oversigt over nogle af de vigtigste, gældende bekendtgørelser og love, der skal overholdes i den danske fjerkræproduktion.

LOV nr. 432 af 09/06/2004
om hold af dyr, Fødevareministeriet

LBK nr. 1343 af 04/12/2007
- Bekendtgørelse af dyreværnsloven (Dyreværnsloven), Fødevareministeriet (tidl. Justitsministeriet)

BEK nr. 707 af 18/07/2000
om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 533 af 17/06/2002
- Bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner, Fødevarestyrelsen

LBK nr. 687 af 22/06/2011
Bekendtgørelse af lov om hold af slagtekyllinger (Slagtekyllingeloven), Fødevareministeriet (tidl. Justitsministeriet)

RÅDETS DIREKTIV 2007/43/EF af 28. juni 2007
om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger

BEK nr. 757 af 23/06/2010
om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 245 af 16/03/2010
om uddannelse og kvalifikationer ved hold af slagtekyllinger, Fødevarestyrelsen

Lov nr. 91 af 9/2/2011
om hold af slagtekalkuner, Fødevareministeriet (tidl. Justitsministeriet)

BEK nr. 658 af 11/06/2011
om hold af slagtekalkuner, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 116 af 26/2/2008
om opdræt af fjervildt, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 192 af 25/3/1998
om opdræt af strudsefugle, Fødevarestyrelsen

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1/2005 af 22. december 2004
om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97

BEK nr. 1729 af 21/12/2006
- Bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 1728 af 21/12/2006

om uddannelse i transport af dyr, Fødevarereststyrelsen

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 589/2008 af 23. juni 2008

om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer for æg

BEK nr. 1358 af 15/12/2009

om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og for heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål, Fødevarereststyrelsen

BEK nr. 126 af 26/02/2008

- Bekendtgørelse om forebyggende foranstaltninger mod aviær influenza, Fødevarerestministeriet

BEK nr. 48 af 31/01/2008

- Bekendtgørelse om fastsættelse af risikoniveau i relation til bekendtgørelse om forebyggende foranstaltninger mod aviær influenza og bekendtgørelse om opdræt af fjervildt, Fødevarerestministeriet

BEK nr. 1545 af 20/12/2007

- Bekendtgørelse om visse beskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med højpatogen aviær influenza af subtype H5N1 hos fjerkræ og andre fugle i fangenskab, Fødevarerestministeriet

BEK nr. 1273 af 31/10/2007

- Bekendtgørelse om vaccination mod Newcastle disease, herunder paramyxovirus-1 hos duer, Fødevarerestministeriet

BEK nr. 1463 af 16/12/2009

- Bekendtgørelse om bekæmpelse af salmonella i rugeægsproducerende høns og kalkuner samt opdræt hertil, Fødevarerestministeriet

BEK nr. 1462 af 16/12/2009

- Bekendtgørelse om salmonellose hos fjerkræ samt salmonella og campylobacter i slagtefjerkræ m.m., Fødevarerestministeriet

BEK nr. 1260 af 15/12/2008

- Bekendtgørelse om bekæmpelse af salmonella i konsumægshønsehold og opdræt hertil, Fødevarerestministeriet

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 1177/2006 af 1. august 2006

om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 for så vidt angår krav vedrørende anvendelse af særlige bekæmpelsesmetoder som led i de nationale programmer for bekæmpelse af salmonella hos fjerkræ

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 646/2007 af 12. juni 2007

om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 for så vidt angår et EF-mål for mindskelse af forekomsten af Salmonella Enteritidis og Salmonella Typhimurium i slagtekyllinger og om ændring af forordning (EF) nr. 1091/2005

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 584/2008 af 20. juni 2008

om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 for så vidt angår et EF-mål for mindskelse af forekomsten af Salmonella Enteritidis og Salmonella Typhimurium i kalkuner

RÅDETS FORORDNING (EF)

Nr. 1099/2009 af 24. september 2009
om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004
om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004
om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum

Kommissionens forordning (EF) Nr. 2073/2005 af 15. november 2005
om mikrobiologiske kriterier for fødevarer

BEK nr. 1023 af 25/10/2008
– Bekendtgørelse om straffebestemmelser for overtrædelse af visse forordninger om fødevarerhygiejne

BEK nr. 244 af 02/04/2004
- Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion m.v., Fødevareministeriet

BEK nr. 913 af 30/08/2006
- Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr, Fødevareministeriet

BEK nr. 300 af 28/03/2012 - Bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v., (Betalingsbekendtgørelsen)

BEK nr. 1450 af 15/12/2009 - Bekendtgørelse om fjerkræproduktion og omsætning af fjerkræ Fødevareministeriet

BEK nr. 939 af 14/09/2006 - Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om supplerende bestemmelser for omsætning af fjerkræ, Fødevareministeriet

BEK nr. 57 af 26/01/2012 - Bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse, Fødevareministeriet

BEK nr. 788 af 24/07/2008 – Bekendtgørelse om fødevarerhygiejne, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 1151 af 12/12/2011 – Bekendtgørelse om autorisation og registrering af virksomheder, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 1308 af 14/12/2005 – Bekendtgørelse om mærkning af fødevarer, Fødevarestyrelsen

VEJ nr. 9176 af 23/04/2010 – Vejledning om fødevarerækkeoplysninger, Fødevarestyrelsen

VEJ af 2. april 2012 - Vejledning om fødevarerhygiejne, Fødevarestyrelsen

VEJ af 22. december 2005 - Vejledning om mikrobiologiske kriterier for fødevarer, Fødevarestyrelsen

VEJ nr. 9459 af 12/07/2006

– Vejledning om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder, Fødevarestyrelsen

Vejledning i gennemførelsen af visse bestemmelser i forordning (EF) nr. 852/2004 om fødevarerhygiejne

Vejledning i gennemførelsen af visse bestemmelser i forordning (EF) nr. 853/2004 om fødevarerhygiejne for animalske fødevarer